

Janez Pavel II.

•
SKRIVNOST
UČLOVEČENJA
•

Cerkveni dokumenti
79

Janez Pavel II.

**SKRIVNOST
UČLOVEČENJA**

**BULA
o naznanilu velikega jubileja
leta 2000**

**Družina
Ljubljana
1999**

CERKVENI DOKUMENTI 79

Naslov izvirnika: Giovanni Paolo II., INCARNATIONIS MYSTERIUM. BOLLA DI INDIZIONE DEL GRANDE GIUBILEO DELL' ANNO 2000, Città del Vaticano 1998. Prevod: Rafko Valenčič. Redakcija: Slavko Černigoj. Lektura: Marija Bratina. Oprema: Lucijan Bratuš.

Zbirko CERKVENI DOKUMENTI izdaja Družina, d.o.o. Glavni in odgovorni urednik: Rafko Valenčič. Uredništvo: Trubarjeva 80, 1000 Ljubljana. Uprava: Družina, d.o.o., Krekov trg 1, 1000 Ljubljana, SLO. Za založbo: dr. Janez Gril.

Tisk: Tiskarna Ljubljana, d.d., januarja 1999.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

262.131.22

JOANNES Paulus II, papež

Skrivnost učlovečenja / Janez Pavel II. ; [prevod Rafko Valenčič]. - Ljubljana : Družina, 1999. - (Cerkveni dokumenti, ISSN 1318-1262 ; 79)

Prevod dela: Incarnationis mysterium : bolla di indizione del grande giubileo dell'anno 2000

ISBN 961-222-213-4

I. Janez Pavel II, papež glej Joannes Paulus II, papež
97526016

Po mnenju Ministrstva za kulturo z dne 26. 1. 1999 št. 415-36/99 spada publikacija *Skrivnost učlovečenja* med proizvode, za katere se obračunava 5% davek od prometa proizvodov.

KRISTUS – SREDIŠČE IN CILJ ČLOVEŠKE ZGODOVINE

Uvodna beseda

Kristus je »središče in cilj človeške zgodovine«, »točka, v katero se stekajo vsa hrepenenja človeškega rodu, veselje vseh src in izpolnitev vseh njihovih težerj«. S temi besedami je 2. vatikanski cerkveni zbor opredelil mesto, ki ga ima Kristus v življenju posameznika in vsega človeštva (Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu, 22; 45). Opredelitev ni nova. Zapisana je na prvih in zadnjih straneh Nove zaveze, potrditve pa ima v dvatisočletni zgodovini in veri Cerkve. Apostol Janez začne svoj evangelij z besedami: »V začetku je bila Beseda (Logos)... Vse je po njej nastalo in nič, kar obstaja, ni brez nje nastalo. V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudem« (Jn 1, 1. 3). Isti apostol sklene Razodetje z besedami: »Jaz sem Alfa in Omega, začetek in konec« (Raz 21, 6).

Misel na sklep drugega tisočletja in vstop v novo tisočletje je bila papežu Janezu Pavlu II. domača od začetka njegove papeške službe. Na ta dogodek je opozoril že v prvi okrožnici Človekov Odrešenik (1979). V njej je spregovoril o prehodu v tretje tisočletje kot novem adventu in pričakovanju Cerkve (ČO, 1). Temu vprašanju je posvetil tudi apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja (1994), v katerem je – poleg teoloških, zgodovinskih in antropoloških utemeljitev tega dogodka – razgrnil tudi pripravljalni načrt za njegovo obhajanje v letih 1997-1999.

V buli o naznanilu velikega jubileja, ki ima naslov »Skritost učlovečenja – Incarnationis mysterium«, so navedene vsebinske zasnove in časovne opredelitve tega jubileja. Osrednja resnica jubileja je učlovečenje, s katerim je Kristus vstopil v človeško zgodovino in se »nekako združil z vsakim člo-

vekom« (CS 22; ČO 8). Ta resnica je bila za človeka in njegovo vero vedno močan izziv. Nekateri preprosto niso mogli sprejeti dejstva, da se je Bog tako ponižal, da je sprejel zemeljsko telo in usodo človeka. Zato so zanikali Kristusovo človeško naravo. Učlovečenje božjega Sina izraža dve resničnosti: najprej dejstvo, da se je Bog resnično ponižal, da bi se približal in celo poistovetil z vsakim človekom, in dalje dejstvo, da je s tem dvignil padlega in grešnega človeka na raven božjega otroka in posinovljenca. Tako lahko človek skozi prizmo ponižanja božjega Sina doživlja lastno povišanje in odrešenje. Temu zgodovinskemu procesu, ki se je zgodil v času in prostoru in se nenehno obnavlja, je priča vsak človek, ki doživlja zemeljsko bivanje kot sobivanje z Bogom.

Cerkev ima s praznovanjem jubilejev bogate izkušnje, se gajo v Staro zavezo (prim. 3 Mz 25), ko so s praznovanjem jubilejnega leta hoteli »vzpostaviti idealno stanje družbene pravičnosti in enakosti« (A. Grabner-Haider, J. Krašovec, Bibližni leksikon, Ljubljana 1984, 364). Praznovanje jubileja leta 1300 je odprlo pot naslednjim jubilejem vsakih petdeset let vse do našega časa. Cerkev se zaveda, da je vsak jubilej poseben čas milosti, tako rekoč milostni poseg Boga v življenje človeka, Cerkve in človeške skupnosti. Čeprav ni mogoče izključiti nevarnosti, ki se lahko vtihotapijo s strani vernih, nevernih ali drugače mislečih glede tega, kaj jubilej ali sveto leto pomeni, je pogled Cerkve usmerjen v pozitivne in že preverjene oblike praznovanja.

Najprej je to priložnost, da se Cerkev zahvali Bogu za milost odrešenja, ki nam je dano s Kristusovim učlovečenjem. V zahvali je vedno izraženo tudi dejstvo, da dar, ki smo ga prejeli, pravilno vrednotimo. Za praznovanje jubileja so poleg spokojnega duha in duha spreobrnjenja značilna še druga znamenja in dejanja, med njimi romanja, odprtje svetih vrat, odpustki. Romanja v svete kraje označujejo človekovo življenje kot potovanje. Z odprtjem svetih vrat v osrednjih rimskih bazilikah in vstopom skoznje je označen »prehod, ki ga mora vsak kristjan narediti od greha k milosti«. Odpustki označujejo »polnost božjega usmiljenja, ki prihaja človeku naprosti s svojo ljubeznijo« in povezanost (solidarnost) verujočih v občestvu Cerkve. Posebno mesto v jubilejnem dogajanju imata dva

zakramenta: pokora in evharistija. Zakrament pokore (sprave) človeku vrača milost božjega otroštva, prebuja v njem spokornega duha, v katerem si še naprej prizadeva za resnično spreobrnjenje; evharistija ga združuje z Bogom in brati in je hrana na poti zemeljskega življenja.

Jubilej opozarja še na druga znamenja, ki morajo usmerjati človekovega duha. To je najprej očiščevanje spomina od grešnih dejanj in nagnjenj. Začetek tega procesa je v spraševanju vesti, v iskrenem priznanju krivde, v prizadevanju za svetost po zgledu svetnikov. Drugo znamenje je ljubezen do revnih in zapostavljenih, ki jih zaradi načina življenja, novih oblik sužnosti in zadolženosti ne manjka v današnji družbi. Odgovor na klic ljubezni so dolžne poleg posameznikov izkazovati tudi družbene strukture ali ustanove. Tako je mogoče ustvariti novo kulturo – kulturo solidarnosti. Tudi spomin mučencev, iz nekdanjih in novejših časov, je za človeka spodbuda, da je pripravljen žrtvovati svoje življenje za vero, resnico in dobroto. Te vrednote je mogoče doseči samo v prizadevanju za resničnega duha spreobrnjenja, h kateremu kliče evangelij od vsega začetka: »Spreobrnite se in verujte evangeliju« (Mr 1, 15). V oporo takšnemu človekovemu ravnanju so tudi duhovne dobrine, ki jih Cerkev naklanja vernikom in so posebej navedene v tu objavljenem dekretu Apostolske penitenciarije.

Veliki jubilej se bo pričel na božič leta 1999 s slovesnim bogoslužjem na raznih krajih: v Rimu in Sveti deželi ter v krajevnih Cerkvah (škofijah) vsega sveta. Škofje pa bodo določili, kako bo urejeno praznovanje jubileja v njihovih škofijah. Sklep jubileja bo na praznik Gospodovega razglašanja leta 2001.

Bula o naznanilu jubileja leta 2000 presega zgolj priložnostno in enkratno praznovanje tega dogodka. Pokaže namreč na vsebine in vrednote krščanstva, ki so njegove stalnice: na resnice vere, božjega klica in človeškega odgovora, spreobrnjenja in pokore, osebnega in občestvenega prizadevanja za dobro. Glede slednjega bula išče uravnovešeno pot, ki upošteva človeka v njegovi osebni poklicanosti in odgovornosti, pa tudi vključenega v družbena in eklezialna dogajanja. Pred očmi ima današnjega človeka in čas, ki sta zaznamovana s števi-

lnimi nasprotji, pa tudi z možnostmi za pozitivne odločitve in dejavnosti. Upati je, da bo Cerkev s praznovanjem 2000-letnice Kristusovega učlovečenja in odrešenja človeštva, h kateremu vabi tudi vernike drugih veroizpovedi, prinesla v zmedo prehodnega časa več jasnosti in upanja v prihodnost človeštva.

dr. Rafko Valenčič
urednik

Janez Pavel II.

SKRIVNOST UČLOVEČENJA

- INCARNATIONIS MYSTERIUM -

BULA

o naznanilu velikega jubileja leta 2000

*Janez Pavel, škof, služabnik božjih služabnikov,
vsem vernikom, potujočim naproti tretjemu tisočletju,
pozdrav in apostolski blagoslov.*

1. S pogledom, uprtim v skrivnost učlovečenja božjega Sina, se Cerkev pripravlja, da bo prestopila prag tretjega tisočletja. Bolj kot kdaj koli čutimo, da se moramo pridružiti hvalnici in zahvali apostola Pavla: »Blagoslovljen Bog in Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki nas je iz nebes v Kristusu blagoslovil z vsakršnim duhovnim blagoslovom. Pred stvarjenjem sveta nas je izvolil v njem, da bi bili pred njegovim obličjem sveti in brezmadežni. V ljubezni nas je vnaprej določil, naj bomo po Jezusu Kristusu njegovi posinovljeni otroci... Razodel nam je skrivnost svoje volje po blagohotnem načrtu, kakor si ga je vnaprej zastavil, da bi ga uresničil v polnosti časov: osrediniti v Kristusu kot glavi vse, kar je v nebesih in kar je na zemlji« (Ef 1, 3-5. 9-10).

Te besede jasno označujejo, da ima zgodovina odrešenja v Kristusu vrh in nagloblji pomen. V njem smo vsi prejeli »milost za milostjo« (Jn 1, 16) in dosegli spravo z Očetom (prim. Rim 5, 10; 2 Kor 5, 18).

Rojstvo Jezusa Kristusa v Betlehemu ni dogodek, ki bi ga bilo mogoče prepustiti preteklosti. Pred njim je namreč celotna zgodovina človeštva: naša sedanjost in prihodnost sveta sta osvetljeni z njegovo navzočnostjo. On je »Živi« (Raz 1, 18), »ki je, ki je bil in ki pride« (Raz 1, 4). Pred njim se mora pripogniti vsako koleno v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in vsak jeziki mora izpovedati, da je on Gospod (prim. Fil 2, 10-11). V srečanju s Kristusom vsak človek odkriva skrivnost lastnega bivanja.¹

Jezus je resnična novost, ki presega vsako pričakovanje človeštva; to bo ostal za vedno, za vsa naslednja zgodovinska obdobja. Učlovečenje božjega Sina in odrešenje, ki ga je uredničil s svojo smrtjo in vstajenjem, sta resnični merili za presojanje zemeljske stvarnosti in slehernega načrta, ki hoče narediti življenje vedno bolj človeško.

2. Veliki jubilej leta 2000 je pred nami. Že v svoji prvi okrožnici *Človekov Odrešenik* sem predstavil ta dogodek z enim samim namenom, da bi pripravil srca vseh, da bi postali sprejemljivi za delovanje Duha.² Ta dogodek bomo hkrati obhajali v Rimu in v vseh krajevnih Cerkvah po svetu in bo imel tako rekoč dve središči: z ene strani mesto Rim, kjer je po božji previdnosti sedež Petrovega naslednika, z druge strani pa Sveto deželo, v kateri je bil kot človek rojen Božji Sin, s tem da je privzel človeško telo od Device z imenom Marija (prim. Lk 1, 27). Enako slovesno in pomembno bomo obhajali jubilej v Rimu in v deželi, ki jo upravičeno imenujemo Sveta, saj je bila priča Jezusovega rojstva in njegove smrti. Ta dežela, kjer je vzcvetelo prvo krščansko občestvo, je kraj, kjer se je Bog razodeval človeštvu. To je obljubljeni dežela, ki je zaznamovala zgodovino izvoljenega ljudstva, in jo spoštujejo tudi privrženci islama. Naj ta jubilej spodbudi nadaljnje korake v medsebojnem dialogu vse do dne, ko si bomo vsi – judje, kristjani in muslimani – v Jeruzalemu izmenjali pozdrav miru.³

¹ Prim. Pastoralno konstitucijo o Cerkvi v sedanjem svetu (CS), 1965, 22.

² Prim. Janez Pavel II., Okrožnica *Človekov Odrešenik* (ČO), Cerkveni dokumenti 2, Ljubljana 1979, 1.

³ Prim. Janez Pavel II., Apostolsko pismo *Redemptionis anno* (20. aprila 1984), v: AAS 76 (1984) 627.

Čas jubileja nas uvaja v tisto krepko govorico, ki jo sprejema božja odrešenjska pedagogika, da bi človeka spodbudila k spreobrnjenju in pokori, ki sta princip in pot, da človek spet pridobi izgubljeni ugled, ter pogoj, da vnovič doseže, česar s svojimi močmi ne bi mogel doseči: božje prijateljstvo, njegovo milost, nadnaravno življenje, v katerem je mogoče doseči odgovor na najgloblja hrepenenja človeškega srca. Vstop v novo tisočletje opogumlja krščansko občestvo, da razširi svoj pogled na temelju vere na nova obzorja oznanjevanja božjega kraljestva. V teh posebnih okoliščinah je nujno vrniti se z znova utrjeno zvestobo k nauku 2. vatikanskega cerkvenega zbora, ki je na novo osvetlil *misijonsko vnemo Cerkev* glede na današnje zahteve evangelizacije. Na koncilu je Cerkev globlje spoznala lastno skrivnost in apostolsko nalogo, ki ji jo je zaupal Gospod. To spoznanje zavezuje krščansko skupnost, da živi v svetu, zavedajoč se, da mora biti »kakor kvas in tako rekoč duša človeške družbe, ki naj bo v Kristusu prenovljena in preoblikovana v božjo družino« (CS 40, 2).⁴ Da bi učinkovito odgovorila na to zahtevo, mora Cerkev vztrajati v edinosti in rasti v občestvenem življenju.⁵ Bližina jubilejnega dogodka je močna spodbuda v tej smeri.

Ko verujoči potujejo naproti tretjemu tisočletju, ne čutijo utrujenosti, ki bi jo lahko prinašalo breme dvatisočletne zgodovine. Nasprotno, kristjani se čutijo opogumljeni zaradi spoznanja, da prinašajo svetu pravo luč, Kristusa Gospoda. Ko Cerkev oznanja Jezusa iz Nazareta, ki je pravi Bog in popoln Človek, odpira vsakemu človeku možnost za »pobožanstvenje«, da tako postane še bolj človek.⁶ To je edina pot, na kateri more svet odkriti vzvišeno poklicanost, v katero je povabljen, da jo uresniči prek odrešenja, ki mu ga Bog naklanja.

3. V letih neposredne priprave na jubilej se krajevne Cerkve, v duhu tega, kar sem zapisal v pismu *V zarji tretjega tisočletja*,⁷ pripravljajo na dogodek, ki uvaja vso Cerkev v nov čas

⁴ CS, 40.

⁵ Prim. Janez Pavel II., Apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja (ZTT), Cerkveni dokumenti 58, Ljubljana 1995, 36.

⁶ Prim. CS, 41.

⁷ Prim. ZTT, 39-54.

milosti in poslanstva, z molitvijo, katehezo in z različnimi pastoralnimi prizadevanji. Bližajoči se jubilejni dogodek prav tako prebuja vedno večje zanimanje pri tistih, ki iščejo ugodno znamenje, ki bi jim pomagalo odkriti sledi božje navzočnosti v našem času.

Leta priprave na jubilej so bila postavljena pod znamenje Presvete Trojice: po Kristusu – v Svetem Duhu – k Bogu Očetu. Skrivnost Svete Trojice je izvor poti vere in njen končni cilj, ko bodo končno naše oči vso večnost zrle obličje Boga. Ko se spominjamo učlovečenja, je naš pogled zazrt v skrivnost Svete Trojice. Jezus iz Nazareta, ki nam je razodel Očeta, je izpolnil skrito hrepenenje vsakega človeškega srca, da bi spoznalo Boga. To, kar je stvarjenje ohranjalo vtisnjeno v sebi kot znamenje božje stvariteljske roke, in to, kar so starozavezni preroki napovedovali kot obljubo, je v razodetju Kristusa doseglo dokončno objavo.⁸

Jezus je razodel obraz Boga Očeta, ki je »nadvse milosrčen in usmiljen« (Jk 5, 11), s tem, da je poslal Svetega Duha, pa je razglasil skrivnost ljubezni Svete Trojice. Kristusov duh namreč deluje v Cerkvi in v zgodovini. V njem moramo ostati poslušni, da bi spoznali znamenja novih časov in bi bilo pričakovanje Gospodovega poveljčnega prihoda vedno bolj živo v srcih vernikov. Sveto leto mora torej biti edinstvena in nenehna pesem zahvale Sveti Trojici, Najvišjemu Bogu. Pri tem so nam v oporo pesniške besede teologa, sv. Gregorija Nazianškega:

»Slava Očetu Bogu in Sinu, ki vsemu kraljuje,
Slava ti, Bog Sveti Duh,
Duh, ki te vsakdo časti.
Vsa je Trojica en Bog, ki vse je ustvaril, napolnil
z bitji nebes je nebo,
zemljo pa z bitji zemlje.
Morje, studence in reke napolnil je z vodnimi bitji,
svojega vlil jim duha,
s tem jim življenje je dal.
Stvarstvo naj celo proslavlja veliko modrost Ustvarjalca,
On edini je vzrok
vsemu, kar biva, živi.

⁸ Prim. Dogmatična konstitucija o božjem razodetju (BR), 1964, 2.4.

Najbolj in vedno pa naj slavi ga narava razumna:
On je naš veliki kralj,
dobri naš Oče je On.
Z duhom in dušo naj tebe opevam, z besedo, mišljenjem;
Oče, daj, da še jaz
čisto ti slavo bom dal.«⁹

4. Naj to hvalnico Sveti Trojici, po učlovečenju božjega Sina, skupno pojejo vsi, ki so prejeli isti krst in so združeni v isti veri v Gospoda Jezusa. Ekumenski značaj jubileja naj bo konkretno znamenje poti, ki jo verniki raznih Cerkva in cerkvenih skupnosti hodijo zlasti v zadnjih desetletjih. V poslušnosti Svetemu Duhu bomo sposobni pokazati na viden način in v polni edinosti milost božjega otroštva, ki ima svoj začetek v krstu: vsi smo otroci istega Očeta. Apostol Pavel tudi danes ne neha ponavljati zavzete spodbude: »Eno telo in en duh, kakor ste bili poklicani k enemu upanju svojega poklica. En Gospod, ena vera, en krst: en Bog in Oče vseh, ki je nad vsemi ter deluje po vseh in biva v vseh« (Ef 4, 4-6). Z besedami sv. Ireneja ponavljamo: Ne smemo dopustiti, da bi tisti, ki smo prejeli božjo besedo kot padajoči dež z neba, dajali podobo suhe zemlje; zaman je tudi prizadevanje, da bi postali en kruh, če preprečujemo testu, da bi se pomešalo z vodo, katera je bila razlita v nas.¹⁰

Vsako jubilejno leto je nekak klic k poročni slovesnosti. Pohitimo vsi, iz raznih Cerkva in cerkvenih skupnosti, razširjenih po svetu, na praznik, ki se pripravlja. Prinesimo s seboj to, kar nas že družijo; pogled, usmerjen v Kristusa, naj nam dovoli, da bomo rasli v edinosti, ki je sad Svetega Duha. Rimski škof, Petrov naslednik, je tu, da bi bilo povabilo na jubilejno praznovanje še bolj zavzeto, da bi ob zatonu drugega tisočletja vsi, ki se ozirajo na Kristusa in na njegovo Cerkev, ki je zakrament »za notranjo zvezo z Bogom in za edinstvo vsega človeškega rodu« (C 1), doživeli osrednjo skrivnost krščanske vere kot pot sprave in kot znamenje resničnega upanja.¹¹

⁹ Proemi dogmatici, XXXI, Hymnus alias: PG 37, 510-511 (prevod: Miran Špelič).

¹⁰ Prim. Contra haereses, III, 17: PG 7, 930.

¹¹ Dogmatična konstitucija o Cerkvi (C), 1964, 1.

5. Zaton tisočletja nas spominja na številne zgodovinske dogodke. V mislih pohitimo v leto 1300, ko je papež Bonifacij VIII., upoštevajoč željo rimskega ljudstva, slovesno razglasil prvi jubilej v zgodovini. V obuditvi starega izročila, ki je naklanjalo »bogastvo odpuščanja in oprostitve grehov« tistim, ki so v večnem mestu (Rimu) obiskali baziliko sv. Petra, je Bonifacij VIII. ob tej priložnosti podelil »ne samo bogat, marveč tudi popoln odpustek vseh grehov«. ¹² Od tedaj je Cerkev vedno obhajala jubilej kot pomembno postajo svoje poti naproti polnosti v Kristusu.

Zgodovina kaže, s kakšno vnemo je božje ljudstvo vedno obhajalo sveta leta in v njih prepoznavalo priložnost, v kateri je Kristusov klic k spreobrnjenju še močnejši. V tem času ni manjkalo zlorab in napačnih umevanj, toda pričevanja pristne vere in resnične ljubezni so bila še večja. To na poseben način pričuje zgled sv. Filipa Nerija, ki je ob jubileju 1550 uvedel pobudo »rimske ljubezni« (*carità romana*) kot prepoznavno znamenje pri sprejemanju romarjev. V zvezi z obhajanjem jubileja in s sadovi spreobrnjenj, ki jih je milost odpuščanja uresničila v številnih vernikih, bi bilo mogoče napisati obširno zgodovino svetosti.

6. V času svojega papeževanja sem imel prijetno priložnost v letu 1983 napovedati izredni jubilej ob 1950-letnici odrešenja človeškega rodu. Skrivnost, ki je uresničena z Jezusovo smrtjo in vstajenjem, je vrhunec dogodka, ki ima začetek v učlovečenju božjega Sina. Sedanji jubilej upravičeno imenujemo »veliki«, Cerkev pa si močno želi, da bi sprejela v svoj objem vse vernike in jim tako posredovala veselje sprave. Vsa Cerkev bo zapela pesem hvale in zahvale Očetu, ki nam je v svojem neskončnem usmiljenju v Kristusu naklonil, da smo »sodržavljeni svetih in domačini pri Bogu« (Ef 2, 19). Ob priložnosti tega velikega praznika so iskreno povabljeni k našemu veselju tudi člani drugih verstev, prav tako tudi tisti, ki ne verujejo v Boga. Kot bratje ene človeške družine bomo skupaj prestopili prag novega tisočletja, ki bo zahtevalo napore in odgovornost vseh.

Jubilejno leto bo verujočim jasno postavilo v ospredje

¹² Bula *Antiquorum habet* (22. februarja 1300): *Bullarium Romanum III/2*, p. 94.

odrešenje, ki ga je Kristus izvršil s svojo smrtjo in vstajenjem. Po tej smrti ne more nihče, brez svoje krivde, ostati ločen od božje ljubezni (prim. Rim 8, 21-39). Milost usmiljenja prihaja naproti vsem, kajti, kateri so dobili milost sprave, morejo biti tudi »rešeni po njegovem življenju« (Rim 5, 10).

Zato določam, da se *veliki jubilej leta 2000 začne na božično noč leta 1999* z odprtjem svetih vrat bazilike sv. Petra v Vatikanu, kar se bo zgodilo nekaj ur pred začetno slovesnostjo, predvideno v Jeruzalemu in Betlehemu, ter z odprtjem svetih vrat v drugih patriarhalnih bazilikah v Rimu. V baziliki sv. Pavla je odprtje svetih vrat odloženo na sredo, 18. januarja, ko se prične teden molitve za edinstvo kristjanov, da bi tudi na ta način poudarili poseben ekumenki pomen, značilen za ta jubilej.

Poleg tega določam, naj krajevne Cerkve obhajajo začetek jubileja s slovesnim evharističnim bogoslužjem, ki naj ga vodi krajevni škof v katedralni (stolni) in tudi konkatedralni cerkvi na rojstni dan Gospoda Jezusa. V konkatedralni cerkvi lahko škof zaupa vodenje slovesnosti svojemu delegatu. Od trenutka, ko so odprta sveta vrata v vatikanski baziliki in v drugih patriarhalnih bazilikah, bo v škofijah (krajevnih Cerkvah) za začetek jubileja primerno, da se *ljudstvo zbere* v neki drugi cerkvi, iz katere bo šla procesija h katedrali; liturgično se ovrednoti evangelijska knjiga in branje nekaterih odlomkov iz bule, kakor določa »Red obhajanja velikega jubileja v krajevnih Cerkvah«.

Božič leta 1999 naj bo za vse slovesnost, žareča od luči, začetek globokega izkustva milosti in božjega usmiljenja, ki se bo nadaljevalo *do sklepa jubilejnega leta na praznik razglasenja našega Gospoda Jezusa Kristusa, 6. januarja leta 2001*. Vsak vernik naj sprejme poziv angelov, ki nenehno oznanjajo: »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so mu po volji« (Lk 2, 14). Božični čas bo tako srce svetega leta, ki bo prineslo v življenje Cerkve obilje darov Duha za novo evangelizacijo.

7. Jubilej se je v svoji zgodovini obogatil z znamenji, ki izpričujejo vero in podpirajo pobožnost vernega ljudstva. Med temi znamenji je potrebno najprej omeniti *romarja*. Romanje potrjuje lastnost človeka, ki rad označuje svoje življenje kot pot. Od rojstva do smrti je človek »*homo viator*«, popotnik. Sveto

pismo s svoje strani večkrat izpričuje vrednost potovanja k svetim mestom. Navada je bila, da se je Izraelec odpravil na romanje k mestom, kjer se je hranila skrinja zaveze, ali pa je obiskal svetišče v Betelu (prim. Sod 20, 18) ali v Siloi, kjer je bila uslišana Ana, Samuelova mati (prim. 1 Sam 1, 3). Tudi Jezus, ki je prostovoljno sprejel postavo, je z Marijo in Jožefom romal v sveto mesto Jeruzalem (prim. Lk 2, 41). Zgodovina Cerkve je živi dnevnik nikoli dokončanega romanja. Pot v mesto svetih apostolov Petra in Pavla, v Sveto deželo ali v stara in nova svetišča, posvečena Devici Mariji in svetnikom – to je cilj številnih mnogih vernikov, ki s tem hranijo svojo pobožnost.

V življenju vernikov je bilo romanje vedno pomemben trenutek, ki je imel v raznih dobah različne kulturne izraze. Tako označuje osebno pot vernika, ki gre po Odrešenikovih stopinjah: je vaja v dejavni askezi, kesanje za človeške slabosti, nenehna čuječnost zaradi lastne krhkosti, notranja priprava za prenavo srca. Po bedenju, postu in molitvi romar napreduje na poti h krščanski popolnosti in si prizadeva, da bi prišel s pomočjo božje milosti »do popolnega človeka, do svoje polne doraslosti v Kristusu« (Ef 4, 13).

8. Romanju je pridruženo znamenje *svetih vrat*, ki so bila prvič odprta v baziliki Presvetega Odrešenika v Lateranu ob jubileju leta 1423. Sveta vrata označujejo prehod, ki ga mora vsak kristjan narediti od greha k milosti. Jezus je rekel: »Jaz sem vrata« (Jn 10, 7), s čimer je označil, da nihče ne more priti k Očetu razen po njem. Ta označba, ki jo Jezus daje o sebi, izpričuje, da je on edini Odrešenik, ki ga je poslal Oče. Samo en vstop je, ki odpira v življenje z Bogom, ta vstop je Jezus, edina in absolutna pot odrešenja. Samo o njem je mogoče v vsej resničnosti reči besede Psalmista: »To so vrata h Gospodu, pravični stopajo skozi« (Ps 118/117, 20).

Omemba vrat kliče vsakogar k odgovornosti, da prestopi njihov prag. Prehod skozi vrata je priznanje, da je Jezus Kristus Gospod, je okrepitev vere vanj, da bi živeli novo življenje, ki ga je On naklonil. Gre za odločitev, ki predpostavlja svobodo za izbiro in hkrati pogum nekaj pustiti, vedoč, da s tem dosežemo božje življenje (prim. Mt 13, 44-46). V tem duhu bo papež prvi prestopil sveta vrata v noči med 24. in 25. decembrom 1999. Ko bo prestopil prag vrat, bo pokazal Cerkvi in svetu sveti

evangelij, ki je izvir življenja in upanja za prihajajoče tretje tisočletje. Po svetih vratih, simbolično širših ob koncu tisočletja,¹³ nas bo Kristus še globlje pridružil Cerkvi, ki je njegovo Telo in Nvesta. Tako bomo razumeli, kako bogat je po svojem pomenu klic apostola Petra, ko piše, da se v povezanosti s Kristusom tudi mi kot »živi kamni vgrajujemo v duhovno stavbo, tako da bomo sveto duhovništvo in bomo darovali duhovne daritve, ki bodo po Jezusu Kristusu prijetne Bogu« (prim. 1 Pt 2, 5).

9. Drugo posebno in vernikom dobro znano znamenje so *odpustki*, ki so sestavni del jubilejnega dogajanja. V odpustkih se izraža polnost božjega usmiljenja, ki prihaja človeku naproti s svojo ljubeznijo, prvenstveno izraženo v odpuščanju krivde. Nebeški Oče redno naklanja odpuščanje v zakramentu pokore in sprave.¹⁴ Zavestno in svobodno pogrezanje v veliki greh namreč vernika loči od milostnega življenja z Bogom in ga zato oddaljuje od svetosti, h kateri je poklican. Cerkev, ki je od Kristusa prejela oblast v njegovem imenu odpuščati (prim. Mt 16, 19; Jn 20, 23), je v svetu živa navzočnost božje ljubezni, ki se sklanja k slabotnemu človeku, da bi ga objela s svojim usmiljenjem. Ravno po skrivnosti svoje Cerkve Bog razširja na svet svoje usmiljenje in sicer po tistem dragocenem daru, ki ga – z nekdanjim imenom imenujemo »odpustek«.

Zakrament pokore daje grešniku »možnost, da se spreobrne in da znova zadobi milost opravičenja«,¹⁵ ki ga je Kristus pridobil s svojo žrtvijo. Tako je (grešnik) vnovič vključen v božje življenje in v polno deleženje v življenju Cerkve. Ko vernik priznava svoje grehe, v resnici prejema odpuščanje in more znova biti deležen evharistije kot znamenja zopet pridobljenega občestva z Očetom in njegovo Cerkvijo. Pri tem je bila Cerkev od vsega začetka globoko prepričana, da od Boga zastojsko dano odpuščanje zahteva resnično spremembo življenja, nenehno odstranjevanje notranjega zla in prenovo lastnega življenja. Zakramentalno dejanje je moralo biti združeno z neko življenj-

¹³ Prim. ZTT, 33.

¹⁴ Prim. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o spravi in pokori (SP), Cerkevni dokumenti 25, Ljubljana 1985.

¹⁵ Katekizem katoliške Cerkve (KKC), Ljubljana 1993, 1446.

sko odločitvijo, s stvarnim očiščenjem krivde, ki se imenuje pokora. Odpuščenje ne pomeni, da sprememba življenja kot bistven proces postane odveč, temveč da dobi nov pomen, ki ga sprejmemo in se ga oklepamo.

Dosežena sprava z Bogom pa ne izključuje raznih posledic greha, katerih se moramo očistiti. Ravno na tem področju dobijo pomen odpustki, s katerimi je izražen »popoln dar božjega usmiljenja«. ¹⁶ Z odpustkom je skesanemu grešniku odpuščena časna kazen za že odpuščene grehe glede na krivdo.

10. Greh, ki je žalitev božje svetosti in pravičnosti, prav tako tudi zavračanje prijateljstva, ki ga Bog goji do človeka, ima dvojno posledico. Najprej, če gre za smrtni greh, človeka oropa občestva z Bogom in ga izključi od udeležbe na večnem življenju. Vendar pa Bog v svojem usmiljenju podarja skesanemu grešniku odpuščenje smrtnega greha in oprostitev »večne kazni«, ki naj bi temu sledila.

In drugič: »vsakeri greh, tudi mali, ima za posledico nezdravo navezanost na stvari, navezanost, ki potrebuje očiščenja bodisi na tem svetu bodisi po smrti, v stanju, ki ga imenujemo vice. To očiščevanje osvobodi od tega, kar imenujemo »časna kazen« za greh, ¹⁷ ki s tem, da nam je odpuščena, izbriše to, kar nasprotuje polnemu občestvu z Bogom in brati.

Sicer pa razodetje uči, da kristjan na poti spreobrnjenja ni sam. Njegovo življenje je v Kristusu in po Kristusu s skrivnostno vezjo pridruženo življenju vseh kristjanov v nadnaravni edinosti s skrivnostnim telesom. Tako se med verniki obnavlja čudovita izmenjava duhovnih dobrin, v moči te izmenjave pa svetost enega podpira svetost drugih, celo prek škode, ki jo je greh enega povzročil drugim. Nekatere osebe pustijo za seboj nekaj presežek ljubezni, prestanega trpljenja, čistosti in resnice, ki zadolžuje in podpira druge. Gre za resničnost »namestništva«, na katerem je utemeljena celotna Kristusova skrivnost. Njegova preobilna milost odrešuje vse ljudi. Nič manjši ni delež neskončne Kristusove ljubezni, ki ne dovoljuje, da bi bili ljud-

¹⁶ Janez Pavel II., Bula *Aperite portas Redemptori* (6. januarja 1983), 8: AAS 75 (1983), 98.

¹⁷ KKC, 1472.

je pasivni sprejemalci, marveč nas vključuje v svoje odrešilno delo, zlasti v svoje trpljenje. Tako trdi znano besedilo iz pisma Kološanom: »S svoje strani dopolnjujem v svojem mesu, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim, in to v prid njegovemu telesu, ki je Cerkev« (1, 24).

Ta globoka resničnost je čudovito izražena tudi v odlomku Razodetja, v katerem je Cerkev opisana kot nevesta, oblečena v preprosto oblačilo iz belega platna, v bleščečo tančico. Sv. Janez pravi: »Tančica namreč pomeni pravična dela svetih« (Apd 19, 8). V življenju svetnikov je namreč bleščeča tančica – obleka večnosti.

Ker pripadamo Kristusu, njemu, od katerega vse prihaja, tudi to, kar je naše, postane njegovo in prevzema moč, ki ozdravlja. To torej pomenijo besede, ko govorimo o »zakladu Cerkve«, dobrih delih svetih. Molitev za doseglo odpustka je v tem, da vstopimo v to duhovno občestvo in se popolnoma odpremo drugim. Tudi v duhovnem območju nihče ne živi samemu sebi. Zdravilna skrb za zveličanje lastne duše je osvobodjena strahu in sebičnosti le tedaj, ko postane tudi skrb za zveličanje drugih. Gre za resničnost občestva svetih, za skrivnost »namestniške stvarnosti«, za molitev, ki je pot k edinosti s Kristusom in s svetimi. On, Kristus, nas jemlje s seboj, da bi z njim tkali belo oblačilo novega človeštva, oblačilo bleščeče tančice Kristusove neveste.

Nauk o odpustkih nas »uči, kako hudo in bridko je zapustiti Gospoda Boga (prim. Jer 2, 19). Ko namreč verniki prejemajo odpustke, prihajajo do spoznanja, da ne morejo s svojimi lastnimi močmi popraviti zla, ki so ga z grehi prizadejali sebi in tudi vsej družbi. Tako dobijo spodbudo za zveličavno ponižnost«,¹⁸ Tudi resnica o občestvu svetih, ki združuje verujoče s Kristusom in med seboj, nas uči, da more vsak pomagati drugim, živim in mrtvim, da bi bili vedno bolj notranje povezani z nebeškim Očetom.

Opirajoč se na verske razloge in upoštevajoč materinsko čutenje Cerkve, odločam, da so lahko vsi verniki, ki so primerno pripravljene, deležni bogastva daru odpustkov ves čas jubileja, glede na navodila, ki so priložena tej buli (prim. priloženi dekret).

¹⁸ Pavel VI., Apostolska konstitucija *Indulgentiarum doctrina* (1. januarja 1967), Ljubljana 1967, 18.

11. Omenjena znamenja (romanja, odprtje svetih vrat, odpustki) pripadajo izročilu o praznovanju jubilejev. Božje ljudstvo bo gotovo odprlo svojega duha tudi za priznanje drugih možnih znamenj božjega usmiljenja v času jubileja. V apostolskem pismu *V zarji tretjega tisočletja* sem omenil nekatera znamenja, ki so lahko zelo primerna za to, da moremo živeti odlično milost jubileja z večjo poglobljenostjo.¹⁹ Na kratko jih navajam.

Na prvem mestu je znamenje *glede očiščenjeveranja spomina*. To očiščevanje zahteva od vseh pogum in ponižnost v priznanju napak, ki so jih storili tisti, ki so se imenovali ali se imenujejo kristjani. Sveto leto je po svoji naravi čas, ki kliče k spreobrnjenju. Prve besede Jezusovega oznanjevanja, ki se značilno povezujejo s sprejemom vere, so: »Spreobrnite se in verujte evangeliju« (Mr 1, 15). Imperativ, ki ga postavlja Kristus, je posledica zavedanja dejstva: »Čas se je dopolnil« (Mr 1, 15). Ko se je dopolnil božji čas, se sliši klic k spreobrnjenju. Le-to je v prvi vrsti sad milosti. Duh namreč vsakega človeka spodbuja, da »gre vase« in zaznava nujnost vrnitve v Očetovo hišo (prim. Lk 15, 17-20). Spraševanje vesti je namreč eden izmed najprimernejših trenutkov osebne bivanja. V spraševanju vesti je vsak človek postavljen pred resničnost glede lastnega življenja. Tako spoznava oddaljenost, ki deli njegova dejanja od ideala, ki si ga je postavil.

Zgodovina Cerkve je zgodovina svetosti. Nova zaveza močno naglaša to značilnost krščenih: so »sveti« v takšni meri, v kakršni se, ločeni od sveta kot dejavnika zla, posvečujejo v priznavanju edinega in resničnega Boga. Takšna svetost se dejansko kaže v življenju svetnikov in blaženih, ki jih priznava Cerkve; prav tako v tisti množici neznanih mož in žena, katerih števila ni mogoče prešteti (prim. Apd 7, 9). Njihovo življenje potrjuje resničnost evangelija in daje svetu vidno znamenje za uresničenje popolnosti. Vendar je potrebno priznati, da zgodovina pozna tudi številna dejanja, ki so v nasprotju s krščanstvom. Zaradi vezi, ki nas v Kristusovem telesu povezujejo med seboj, nosimo breme napak in krivde teh, ki so bili pred nami, čeprav nismo osebno odgovorni in ne moremo nadomestiti sodbe Boga, ki edini pozna srca. Tudi mi, sinovi Cerkve, smo

¹⁹ Prim. ZTT, 33, 37, 51.

grešili, zato Kristusova nevesta ni mogla blesteti v vsej lepoti svojega obličja. Naš greh je preprečil delovanje Duha v srcih številnih ljudi. Zaradi naše slabotne vere so mnogi zašli v brezbržnost in se oddaljili od pristnega srečanja s Kristusom.

Kot Petrov naslednik prosim, da bi Cerkev, močna v svetosti, ki jo prejema od Gospoda, v tem letu usmiljenja pokleknila pred Bogom in dosegla odpuščanje za pretekle in sedanje grehe svojih otrok. Vsi so grešili in nihče ni pravičen pred Bogom (prim. 1 Kr 8, 46). Brez strahu moramo ponavljati: »Grešili smo« (Jer 3, 25), vendar moramo ohraniti gotovost, da »kjer se je pomnožil greh, se je še veliko bolj pomnožila milost« (Rim 5, 20).

Očetov objem za tistega, ki se spokornjen vrača k njemu, je prava nagrada za ponižno priznanje lastne krivde in krivde drugih. Ta objem je razumljiv v spoznanju globoke vezi, ki povezujejo vse člane Kristusovega skrivnostnega telesa. Kristjani so poklicani, da sprejmejo odgovornost za storjene napake pred Bogom in ljudmi, ki so bili prizadeti zaradi njihovega ravnanja. To morajo storiti, ne da bi kar koli pričakovali v zameno, pač pa močni, »ker je božja ljubezen izlita v naša srca« (Rim 5, 5). Ne sme manjkati pravičnih oseb, ki so sposobne priznati, da pretekla zgodovina in sedanji čas ugotovljata, da so otroci Cerkve zagrešili zapostavljanja, krivice in preganjanja.

Nihče naj se ne izključi v tem jubilejnem letu iz Očetovega objema. Nihče naj ne ravna kot starejši brat v evangeljski priliki, ki ni hotel stopiti v hišo, da bi se veselil (prim. Lk 15, 25-30). Veselje nad odpuščanjem naj bo večje, kot so zamere. Če bo Cerkev tako ravnala, bo blestela pred očmi sveta s tisto lepoto in svetostjo, ki izhaja iz Gospodove milosti. Že dva tisoč let je Cerkev kot jaslice, v katere Marija polaga Jezusa in ga izroča češčenju in v premišljevanje vsem narodom. Naj zaradi ponižnosti Cerkve še močneje zasvetita slava in moč evharistije, ki jo obhaja in ohranja v svojem naročju. V znamenjih posvečenega kruha in vina Jezus Kristus, vstali in poveljani, ki je luč narodov (prim. Lk 2, 32), razodeva trajnost svojega učlovečenja. On ostaja živ in resničen med nami, da bi hranil verujoče s svojim telesom in svojo krvjo.

Naš pogled naj bo usmerjen v prihodnost. Usmiljeni Oče ne gleda več na grehe, ki smo se jih resnično pokesali (prim.

Iz 38, 17). Sedaj ustvarja novo stvar in v ljubezni, ki odpušča, vnaprej predstavlja novo nebo in novo zemljo. V luči prenovljenega prizadevanja za krščansko pričevanje sredi sveta v tretjem tisočletju naj se okrepi vera, naj raste upanje, naj bo ljubezen vedno bolj dejavna.

12. Eno izmed danes še posebej potrebnih znamenj božjega usmiljenja je *znamenje ljubezni*; odpira nam oči za potrebe tistih, ki živijo v revščini in zapostavljenosti. Takšni primeri se danes širijo v mnogih družbenih okoliščinah in pokrivajo s svojo smrtno senco cele narode. Človeštvo je pred novimi in še bolj prefinjenimi oblikami sužnosti, kakor smo jih poznali v preteklosti. Tako je svoboda za mnoge še vedno beseda brez pomena. Številni narodi, zlasti najbolj revni, so ogroženi zaradi dolgov, ki so takšnih razsežnosti, da jih je dejansko nemogoče odplačati. Jasno je, da ni mogoče doseči stvarnega razvoja brez učinkovitega sodelovanja med narodi vseh jezikov, rodov, narodnosti in ver. Potrebno je odstraniti oblike nadvlad, ki vodijo v premoč enih nad drugimi; le-te so greh in krivica. Kdor si nabira zaklade le na zemlji (prim. Mt 6, 19), »ni bogat v Bogu« (Lk 12, 21).

Prav tako je potrebno ustvariti novo kulturo solidarnosti in mednarodnega sodelovanja, v kateri bodo vsi – zlasti bogate dežele in zasebni sektor – sprejeli odgovornost za takšen model gospodarstva, ki bo v službi slehernega človeka. Ne smemo še naprej odlagati časa, v katerem bo mogel tudi ubogi Lazar sedeti poleg bogatina, da bo z njim deležen iste gostije in ne bo več primoran hraniti se od tega, kar pade z bogatinove mize (prim. Lk 16, 19-31). Skrajna revščina je izvor nasilja, sovraštva in pohujšanja. Odprava revščine je delo pravičnosti in zato tudi miru.

Jubilej je nadaljnji klic k spreobrnjenju srca po spremembi življenja. Opozarja vse, da ne smejo neomejeno zaupati v zemeljske dobrine, kajti le-te niso Bog, tudi ne v prevlado ali zahtevo po prevladi nad človekom, kajti zemlja pripada Bogu in samo njemu: »Zemlja je moja, vi ste le tujci in gostači pri meni« (3 Mz 25, 23). Naj se to leto milosti dotakne src vseh, ki imajo v rokah usodo narodov!

13. Stalno, danes pa posebno zgovorno znamenje resnične krščanske ljubezni je *spomin mučencev*. Ne smemo pozabiti njihovega pričevanja. Evangelij so oznanjali s tem, da so dali življenje za ljubezen. Mučenec je zlasti v naših dneh znamenje največje ljubezni, ki povzema vse druge vrednote. Njegov obstoj odseva najpomembnejšo besedo, ki jo je Jezus spregovoril na križu: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo« (Lk 23, 34). Kristjan, ki je vzel zares svojo krščansko poklicanost, za katero je mučeništvo ena izmed možnosti, ki jo oznanja razodetje, ne sme izključiti tega vidika iz svojega življenja. Dva tisoč let od Kristusovega rojstva je zaznamovanih z nenehnim pričevanjem mučencev.

Naše stoletje, ki se nagiba k zatonu, pozna številna mučeništva zlasti v času nacizma, komunizma ter rasnih in plemenskih vojn. Ljudje vseh družbenih slojev so trpeli za svojo vero in so s svojo krvjo potrdili pripadnost Kristusu in Cerkvi ali pa so pogumno šli skozi dolga leta zapora in vseh vrst pomanjkanja, ne da bi se uklonili ideologiji, ki se je spremenila v neusmiljeno oblastno diktaturo. Mučeništvo je s psihološkega vidika najbolj zgovorna potrditev resničnosti vere, ki tako daje tudi najbolj nasilni smrti človeško podobo in kaže svojo lepoto tudi v najhujših preganjanjih.

Prežeti z ljubeznijo, moremo v prihodnjem jubilejnem letu z večjo vnemo dvigati svojo zahvalno pesem Očetu in prepevati: *Tebe slavi mučencev sijajna vojska*. Da, to je vojska tistih, ki so »oprani svoja oblačila ter jih očistili v Jagnjetovi krvi« (Apd 7, 14). Zato mora Cerkev ostati zakoreninjena v njihovem pričevanju na vseh krajih sveta in ljubosumno varovati njihov spomin. Naj božje ljudstvo, okrepljeno v veri po vzoru tako pristinih vzorov vseh dob, jezikov in narodov, z zaupanjem prestopi prag tretjega tisočletja. Občudovanje njihovega mučeništva naj se v srcih vernikov združi z željo, da bi mogli z božjo milostjo slediti njihovemu zgledu, kadar koli bi razmere to zahtevale.

14. Jubilejno veselje ne bi bilo popolno, če se naš pogled ne bi obrnil na Marijo, ki je v popolni pokorščini Očetu za nas v telesu rodila božjega Sina. V Betlehemu so se Mariji »dopolnili dnevi« (Lk 2, 6), napolnjena s Svetim Duhom je dala svetu Prvorojenca novega stvarstva. Poklicana, da bi bila božja Mati,

je Marija od dneva svojega brezmadežnega spočetja živela polnost svojega materinstva in ga dovršila pod križem na Kalvariji. Po čudovitem Kristusovem daru je tedaj postala Mati Cerkev ter vsem pokazala pot, ki vodi k Sinu.

Devico Marijo, ženo molka in poslušanja, poslušno Očetu, rodovi kličejo »blažena«, ker je prepoznala čudovite reči, ki jih je v njej dovršil Sveti Duh. Narodi ne bodo nikoli nehali klicati usmiljene Matere in bodo pri njej vedno našli zavetje. Ona, ki je bila z Jezusom in ženinom Jožefom romarica v sveti božji tempelj, naj spremlja potovanje tistih, ki bodo v tem jubilejnem letu romarji. S posebno skrbjo naj prosi v naslednjih mesecih za krščansko ljudstvo, ki se veseli za prehojenih dva tisoč let od rojstva svojega Odrešenika, da bo doseglo obilje milosti in usmiljenja.

Cerkev naj se zahvaljuje Bogu Očetu v Svetem Duhu za dar odrešenja v Kristusu Gospodu sedaj in v prihodnje.

Dano v Rimu, pri sv. Petru, 29. novembra, na prvo adventno nedeljo, leta Gospodovega 1998, enaindvajsetega leta mojega pontifikata.

Janez Pavel II.

POGOJI ZA PRIDOBITEV JUBILEJNEGA ODPUSTKA

(DEKRET)

S tem dekretom, s katerim se uresničuje volja svetega očeta, izražena v buli o naznanilu velikega jubileja leta 2000, in v moči pooblastil istega Svetega Očeta, Apostolska penitenciarija določa red, ki ga je potrebno upoštevati za prejem jubilejnega odpustka.

Vsi verniki, ki so primerno pripravljene, so v času jubileja lahko deležni daru odpustkov glede na določbe, ki so navedene v nadaljevanju.

Upoštevajoč, da ostanejo v času jubileja v veljavi odpustki, podeljeni bodisi v splošni obliki bodisi s posebno odredbo, je potrebno opozoriti, da je jubilejni (svetoletni) odpustek v obliki priprošnje mogoče nakloniti dušam v vicah. S takšnim darovanjem se izvršuje pomembno dejanje nadnaravne ljubezni, v moči povezanosti, po kateri so v skrivnostnem Kristusovem telesu verniki, ki še potujejo po zemlji, povezani s tistimi, ki so že sklenili svojo zemeljsko pot. Poleg tega ostane vse jubilejno leto v veljavi pravilo, po katerem je mogoče dobiti popoln odpustek samo enkrat na dan.¹

Vrhunec jubilejnega leta je srečanje z Bogom Očetom po Kristusu Odrešeniku, navzočem v njegovi Cerkvi, zlasti v zakramentih. Zato ima ves jubilejni čas, označen z romanjem, izhodišče in cilj v obhajanju zakramenta pokore in evharistije, ki sta skrivnost Kristusa; on je naš mir in naša sprava. Gre za srečanje, ki človeka spremeni, da se odpre daru odpustka zase in za druge.

Ko je vernik vredno prejel zakramentalno spoved, ki mora

¹ Prim. Enchiridion indulgentiarum, Libreria Editrice Vaticana 1986, norma 21, & 1.

biti v rednih okoliščinah v smislu določb kan. 960 Zakonika cerkvenega prava in kan. 720 & 1 Zakonika vzhodnocerkvenega prava osebna in celovita, in je izpolnil druge zahteve, lahko tudi vsak dan prejme ali nakloni dar popolnega odpustka v določnem času brez obveznosti ponovne spovedi. Vendar je koristno, da verniki pogosto prejmejo milost zakramenta pokore, da bi napredovali v spreobrnjenju in čistosti srca.² Primerno je, da je udeležba pri evharistiji, ki je obvezna za prejem katerega koli odpustka, istega dne, v katerem se opravijo tudi druga predpisana dejanja.³

Tema dejanjema (prejemu zakramenta pokore in obhajila), ki sta vrhunec, se mora pridružiti predvsem pričevanje edinosti s Cerkvijo, ki se izraža v molitvi po namenu rimskega papeža, prav tako izpolnjevanje dejanj ljubezni in pokore, kakor je navedeno v nadaljevanju. Takšna dejanja izražajo resnično spreobrnjenje srca, h kateremu nas privede občestvo s Kristusom v zakramentih. Kristus je namreč odpuščanje in spravna žrtev za naše grehe (prim. 1 Jn 2, 2). On, ki je izlil v srca vernikov Svetega Duha, ki je »odpuščanje vseh grehov«,⁴ spodbuja vsakega človeka k sinovskemu in zaupnemu srečanju z Očetom usmiljenja. Iz tega srečanja izvirajo prizadevanja za spreobrnjenje in prenovo, cerkvene občestvenosti in ljubezni do bratov.

Tudi za prihodnji jubilej je potrjeno pravilo, da smejo spovedniki spremeniti bodisi predpisana dejanja bodisi zahtevane pogoje v korist tistih, ki so opravičeno ovirani.⁵ Redovniki in redovnice, ki so v klavzuri, bolniki in vsi, ki ne bi imeli možnosti izhoda od doma, lahko, namesto obiska določene cerkve obišejo kapelo v domači hiši. Če jim tudi to ne bi bilo mogoče, lahko dobijo odpustek s tem, da se duhovno pridružijo tistim, ki opravljajo predpisana dejanja na običajen način, ter tako darujejo Bogu svoje molitve, trpljenje in nevšečnosti.

Kar zadeva spolnitev nujnih pogojev, morejo verniki doseči jubilejni odpustek:

² Prim. prav tam, norma 23, && 1-2.

³ Prim. prav tam, norma 23. & 3.

⁴ »Quia ipse est remissio omnium peccatorum«: Rimski misal, Prošnja nad darovi, sobota po 7. velikonočni nedelji.

⁵ Prim. Enchiridion indulgentiarum, norma 28.

1) V *Rimu*, če pobožno poromajo v eno izmed patriarhalnih bazilik, to je v baziliko sv. Petra v Vatikanu (San Pietro in Vaticano), v nadbaziliko sv. Odrešenika v Lateranu (Ss.mo Salvatore al Laterano), v baziliko sv. Marije Velike (Santa Maria Maggiore) ali v baziliko sv. Pavla na Via Ostiense (San Paolo sulla via Ostiense), in so tam pobožno pri sveti maši ali pri liturgični pobožnosti, kot so na primer hvalnice ali večernice, ali pri drugem pobožnem dejanju (npr. križevem potu, rožnovenski pobožnosti, hvalnici *Akathistis* v čast Device Marije); če posamič ali skupno obišejo eno izmed štirih patriarhalnih bazilik in nekaj časa posvetijo češčenju Najsvetejšega ali premišljevanju, obisk pa sklenejo z Gospodovo molitvijo Očenaš, z izpovedjo vere v kateri koli priznani obliki, in z molitvijo v čast Device Marije. Štirim patriarhalnim bazilikam so ob priložnosti velikega jubileja pridruženi tudi naslednji sveti kraji in pod istimi pogoji: bazilika sv. Križa jeruzalemskega (Santa Croce di Gerusalemme), bazilika sv. Lovrenca na Veranu (San Lorenzo al Verano), svetišče Marije Matere Božje ljubezni (Santuario della Madonna del Divino Amore) in krščanske katakombe (Catacombe cristiane).⁶

2) V *Sveti deželi*, če, upoštevajoč iste pogoje, obišejo baziliko Božjega groba v Jeruzalemu ali baziliko Rojstva v Betlehemu ali baziliko Gospodovega oznanjenja v Nazaretu.

3) V *drugih cerkvenih okrožjih*, če poromajo v stolnico ali v druge cerkve in kraje, ki jih je določil škof (ordinarij), in so tam pobožno pri liturgičnem slavju ali pobožni vaji, kot je že omenjeno za mesto Rim; prav tako, če posamič ali skupno obišejo stolno cerkev ali od škofa določeno svetišče, tam nekaj časa pobožno premišlujejo, pobožno vajo pa sklenejo z molitvijo očenaša, izpovedjo vere v kateri koli priznani obliki in z molitvijo v čast Device Marije.

4) *Na vsakem kraju*, če posvetijo nekaj časa obisku ljudi, ki so v potrebi ali stiski (bolniki, zaporniki, osamljeni starejši, prizadeti in podobno) in to storijo v smislu romanja h Kri-

⁶ Prim. prav tam, concessio 14.

stusu, ki je v njih navzoč (prim. Mt 25, 34-36) ter upoštevajo predpisane duhovne, zakramentalne in molitvene pogoje. Verniki bi morali gotovo obnoviti takšne obiske v svetem letu; v vsakem izmed njih bodo prejeli popoln odpustek, vendar le enkrat na dan.

Popoln jubilejni odpustek je mogoče dobiti tudi z dejanji, s katerimi se na konkreten in velikodušen način uresničuje spokorni duh, ki je duša jubileja. Tako se je mogoče vzdržati vsaj en dan (v tednu) odvečne porabe (npr. kajenja, pitja alkoholnih pijač, s postom ali odpovedjo glede na splošna navodila Cerkve in posebna priporočila škofov) ter nameniti ustrezno vsoto denarja za reveže; učinkovito podpirati dejavnosti verskega ali socialnega značaja (zlasti v korist revnih otrok, mladine v težavah, zapuščenih starejših, tujcev v raznih deželah, ki iščejo boljše življenjske razmere); posvetiti del prostega časa dejavnostim, ki so v korist občestva, ali drugim podobnim oblikam osebne odpovedi.

Rim, iz Apostolske penitenciarije, 29. novembra 1998, na prvo nedeljo v adventu.

*William Wakefield kard. BAUN
veliki penitenciarij*

*+ Luigi De MAGISTRIS
namestnik*

KRATICE

Drugi vatikanski koncil (1962-1965)

- DV – BR Dei Verbum – Dogmatična konstitucija o božjem razodetju (1964).
GS – CS Gaudium et spes – Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu (1965).
LG – C Lumen gentium – Dogmatična konstitucija o Cerkvi (1964).

Drugi dokumenti:

- CIC – ZCP Codex iuris canonici – Zakonik cerkvenega prava, Ljubljana 1984.
CCEO-ZVCP Codex canonum Ecclesiarum orientalium – Zakonik vzhodnocerkvenega prava (1990).
ID – NO Pavel VI., Apostolska konstitucija Indulgentiarum doctrina – Nauk o odpustkih, Ljubljana 1967.
KKC Katekizem katoliške Cerkve, Ljubljana 1993.
RH – ČO Janez Pavel II., Okrožnica Redemptor hominis – Človekov Odrešenik (1978), Cerkevni dokumenti 2, Ljubljana 1979.
MR – RM Missale Romanum – Rimski misal, Ljubljana 1975.
RP – SP Janez Pavel II., Apostolska spodbuda Reconciliatio et poenitentia – O spravi in pokori (1984), Cerkevni dokumenti 25, Ljubljana 1985.
TMA – ZTT Janez Pavel II., Apostolsko pismo Tertio millennio adveniente – V zarji tretjega tisočletja (1994), Cerkevni dokumenti 58, Ljubljana 1995.

KAZALO

Kristus – središče in cilj človeške zgodovine (Rafko Valenčič)	5
Janez Pavel II., SKRIVNOST UČLOVEČENJA	9
Apostolska penitenciarija, POGOJI ZA PRIDOBITEV POPOLNEGA ODPUSTKA (Dekret)	25
Kratice	29
Kazalo	30

Zbirka CERKVENI DOKUMENTI

Številka

naslov

1. Papeški govori v Mehiki. Poslanica škofov iz Pueble (1979)
2. Janez Pavel II., Okrožnica Človekov Odrešenik (1979)
3. Papež Janez Pavel II., Na Poljskem (1979)
4. Veselje in veličina življenja (1980)
5. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o katehezi (1980)
6. Janez Pavel II., Na Irskem in v ZDA (1980)
7. Janez Pavel II., Afriški govori (1980)
8. Janez Pavel II., Govor v UNESCO (1980)
9. Janez Pavel II., Sveti Benedikt (1981)
10. Janez Pavel II., Okrožnica o božjem usmiljenju (1981)
11. Janez Pavel II., V ZR Nemčiji (1981)
12. Janez Pavel II., Na daljnem Vzhodu (1981)
13. Janez Pavel II., Okrožnica o človeškem delu (1981)
14. Mednarodno leto prizadetih (1982)
15. Redovniki v Cerkvi (1982)
16. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o družini (1982)
17. Janez Pavel II., Sveto leto odrešenja (1983)
18. Duhovni poklici (1983)
19. Nemški in francoski škofje o miru (1984)
20. Janez Pavel II., V Avstriji (1984)
21. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o odrešenjskem trpljenju (1984)
22. Smernice za vzgojo človeške ljubezni (1984)
23. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o redovništvu (1984)
24. Navodilo o teologiji osvoboditve (1984)
25. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o pokori in spravi (1985)
26. Janez Pavel II., Apostolsko pismo vsem mladim sveta (1985)
27. Janez Pavel II., Okrožnica apostola Slovanov (1985)
28. Dostojanstvo človeka, Bioetika (1985)
29. VI. simpozij evropskih škofov (1986)
30. Škofovska sinoda: 20 let koncila (1986)
31. Navodila o krščanski svobodi in osvoboditvi (1986)
32. Janez Pavel II., Okrožnica o Svetem Duhu (1986)
33. Kristološka vprašanja (1987)
34. Janez Pavel II., Okrožnica o Odrešenikovi Materi (1987)
35. Ekleziološka vprašanja (1987)
36. Navodilo o Daru življenja (1987)
37. Janez Pavel II., Okrožnica o skrbi za socialno vprašanje (1988)
38. Tisoč let krščanstva v Rusiji (1988)
39. Veselo oznanilo evangelija in vzgoja v veri (1989)
40. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o dostojanstvu žene (1989)
41. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o krščanskih laikih (1989)

42. Mir v pravičnosti (1989)
43. Škofje ZDA – Papeški svet: AIDS (1990)
44. O meditaciji: Študij cerkvenih očetov (1990)
45. Janez Pavel II., Okrožnica Ob stoletnici (1991)
46. Janez Pavel II., Okrožnica Odrešenikovo poslanstvo (1991)
47. MSK: Kateheza odraslih v krščanski skupnosti (1991)
48. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda Dal vam bom pastirjev (1992)
49. Škofovska sinoda o Evropi: Katoličani v Evropi (1992)
50. Papeški svet za družbeno obveščanje: Na pragu novih časov (1992)
51. Mednarodna teološka komisija: Eshatološka vprašanja (1993)
52. Janez Pavel II., Okrožnica Sijaj resnice (1994)
53. Ekumenski pravilnik (1994)
54. Janez Pavel II., Pismo družinam (1994)
55. Carlo Maria Martini, Cerkev in javna glasila (1994)
56. Direktorij za službo in življenje duhovnikov (1994)
57. Bratsko življenje v skupnosti (1994)
58. Janez Pavel II., Apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja (1995)
59. Cerkev in kultura (1995)
60. Janez Pavel II., Okrožnica Evangelij življenja (1995)
61. Komisija Pravičnost in mir pri SŠK, Izjave (1995)
62. Mednarodno leto žensk (1996)
63. Janez Pavel II., Okrožnica Da bi bili eno (1996)
64. Janez Pavel II., Govori v Sloveniji (1996)
65. Janez Pavel II., Posinodalna apost. spodbuda Posvečeno življenje (1996)
66. Papeški svet za družino, Človeška spolnost – resnica in pomen (1996)
67. Janez Pavel II., Govor na 50. generalni skupščini OZN (1996)
68. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Luč z Vzhoda (1996)
69. Papeški odbor za medn. evhar. kongrese: Evharistija in svoboda (1997)
70. Janez Pavel II., Papeški svet za družino, Zakrament sprave (1997)
71. Papeški svet za družino, Priprava na zakon (1997)
72. Papeški svet za družbeno obveščanje, Etika oglaševanja (1997)
73. CEI, Direktorij družinske pastorale za Cerkev v Italiji (1997)
74. Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov (1998)
75. Splošni pravilnik za katehezo (1998)
76. Novi duhovni poklici za novo Evropo (1998)
77. Spominjamo se: Premišljevanje o holokavstu (1998)
78. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Gospodov dan (1998)
79. Janez Pavel II., Skrivnost učlovečenja (1999)